

Työ- ja elinkeinoministeriön kannanotto Kilpailu- ja kuluttajaviraston tilinpäätöksestä vuodelta 2013

1. Arvio tuloksellisuudesta ja sen kehityksestä sekä asetettujen tavoitteiden toteutumisesta

Kilpailu- ja kuluttajavirasto (KKV) toimii kilpailu- ja kuluttajapolitiikan toteuttamista, markkinoiden toimivuuden varmistamista, kilpailulain (948/2011) ja EU:n kilpailusääntöjen täytäntöönpanoa sekä kuluttajan taloudellisen ja oikeudellisen aseman turvaamista varten. Kuluttaja-asioiden vastuualueen ylijohdaja toimii kuluttaja-asiamiehenä.

Vuosi 2013 oli Kilpailu- ja Kuluttajavirastosta yhdistetyn uuden viraston ensimmäinen toimintavuosi. Toimintojen vakiinnuttaminen ja virastojen eri järjestelmien yhdistäminen sujuivat pääasiassa suunnitelmien mukaisesti. Yhteisen palkkausjärjestelmän kehittäminen ei kuitenkaan onnistunut suunnitelmien mukaisesti. Viraston tuottavuutta heikensi virastojen yhdentymiseen liittyvät kerta-luonteiset kustannukset ja yhdistymiseen liittyviin hankkeisiin käytetty työaika.

Virasto yhdentymiskehityksen kannalta keskeinen strategiatyö eteni suunnitellulla tavalla, vaikka strategian lopputyöstäminen ja jalkauttaminen jäivät seuraavalle vuodelle. Toiminta kytkeytyi hyvin TEM:n konsernistrategian tavoitelinjauksiin 1(korkean arvonlisän, kasvavan ja vientiin suuntautuvan yritystoiminnan edistäminen ja 4 (rakenteelliset esteet) sekä terveen kilpailun edistämishjelmaan ja kuluttajapolitiittiseen ohjelmaan.

Virasto onnistui kiellettyjen kilpailurajoitusten paljastamisessa suuntaamalla resursseja kartellien vastaiseen työhön tekemällä neljä laajaa tarkastusta kartelli- ja muissa kilpailunrajoitusasioissa. Lisäksi käynnissä oli myös kolme laajaa kartelliselvitystä. Päivittäistavarakauppaa koskevaan kilpailulain muutoksen voimaantuloon ja toimeenpanoon valmistauduttiin hyvin. Kilpailuneutraliteettia koskeviin säädösmuutoksiin vastattiin perustamalla kilpailuneutraliteettitoiminto. Kuluttajien mahdollisuutta vaihtaa palvelujen tarjoajaa edistettiin puuttamalla yritysten käyttämiin sopimusehtoihin, missä erityisenä kohteena olivat finanssi- ja viestintäpalvelut. Virasto laati sovitusti ministeriölle selvitykset sekä kuluttaja-asiamiehen nykyisen keinovalikoiman toimivuudesta ja uudistamistarpeista että valmismatkaliikkeiden vakuusjärjestelmän uudistamisesta. Kuluttaja-lehden tuottaminen kilpailutettiin suunnitellusti ja siirrettiin vuoden 2014 alusta liikkeenluovutuksena Kuluttajietoisuuden edistämisyhdistys ry:lle.

Viraston kilpailu- ja kuluttajavastuualueiden tuotosten ja laadunhallinnan tunnusluvut eroavat toisistaan. Kilpailun vastuualueella kaikissa tuotosten ja laadunhallinnan toteutumisissa jäätii tavoitteesta. Vaikka yli kolme vuotta käsittelyssä olleiden kilpailunrajoitustapausten lukumäärä aleni edellisvuodesta kolmella, niitä oli edelleen 6 (tavoite 0). Myös ratkaisupyynnöiden käsittelyajat olivat kaukana tavoitteesta. Sidosryhmien arviot olivat kauttaaltaan alle asetettujen tavoitteiden. Kuluttaja-asioiden vastuualueella saavutettiin asetetut tunnusluvut hyvin ja monessa tapauksessa ne ylitettiin reippaasti. Kuluttaja-lehden tuotot kasvoivat, mutta kannattavuustavoite jäi silti saavuttamatta. Valmismatkalavonnan maksullisten suoritteiden kustannusvastaavuustavoite (100 %) sen sijaan jäi aiempien vuosien tapaan hyvin alhaiseksi, vain 66 %:iin.

Henkilötyövuosissa tavoite alitettiin 3,9 henkilötyövuodella. Suunnitellut henkilötyövuodet eivät toteutuneet sen paremmin kilpailun kuin kuluttaja-asioiden vastuualueella. Kil-

pailuvalvonnan tavoitteena oli 55 henkilötyövuotta, joista toteutui 51,2 ja kuluttajaoikeudellisen valvonnan taloudellisten hyvityksen alueella tavoitteena oli 26 henkilötyövuotta ja toteutuma oli 32,2 henkilötyövuotta. Huomiota kiinnittää se, miksi kilpailun vastuualueella ei rekrytoitu uutta työvoimaa, kun kaikkien eri vaikuttavuusluokkaan kuuluvien ratkaisupyyntöjen käsittelyaikojen mediaanit kasvoivat. Alue- ja paikallishallinnon ohjauksessa sen sijaan selvittiin runsaalla kolmasosalla asetusta tavoitteesta.

Henkisten voimavarojen hallinnassa ja kehittämisessä on selviä puutteita. Sairauspoissaolopäivien määrä henkilötyövuotta kohden on suurempi kuin kummassakaan virastossa aiemmin. VM-Barossa sekä johtamisen indeksi että työtyytyväisyysindeksi on alempi kuin kummassakaan virastossa aiemmin. Myös inhimillisen pääoman kehittämisen tavoitteet jäivät kauttaaltaan asetettuja tavoitteita alemmiksi.

2. Käytettyjen tuloksellisuuden raportoinnin perusteiden asianmukaisuus ohjauksen ja tulostavastuun kannalta sekä ministeriön kanta kehittämistarpeisiin

KKV:n toimintakertomuksessa ja tilinpäätöksessä esitetyt tiedot ovat riittävät ja niiden avulla on mahdollista muodostaa käsitys toiminnan kehityksestä ja tulostavoitteiden saavuttamista. Vuotta 2013 koskevassa tilintarkastuskertomuksessa Valtiontalouden tarkastusvirastolla ei ole huomauttamista sen toimintaan.

3. Toimenpiteet, joihin viraston ja ministeriön on ryhdyttävä tilinpäätöksen johdosta ja tuloksellisuuden parantamiseksi

Toiminta on kehittynyt pääosin vuoden 2013 tulossopimuksessa sovitun mukaisesti. Henkisten voimavarojen hallintaan ja kehittämiseen tulee jatkossa panostaa. Johtamista, työtyytyväisyyttä ja sidosryhmätoimintaa tulee kehittää. Lisäksi palkkausjärjestelmän valmistamista tulee kiirehtiä. Huomiota tulee kiinnittää myös henkilöresurssien oikeaan sijoittamiseen. Valmistuskarekisterin suoritteiden kustannusvastaavuus tulee saada 100 % tasolle, mihin virastolla on realistiset mahdollisuudet päästä, koska viraston maksuasetusta on muutettu vuonna 2014.

Helsingissä 12 päivänä toukokuuta 2014

Pekka Timonen
Ylijohtaja

Eeva-Liisa Koltta-Sarkanen
Neuvotteleva virkamies